

Narcís Monturiol Estarriol (1819-1885)

per BAF

Aquest català il·lustre va nèixer a Figueres el 29 de setembre de 1819. Després d'estudiar la primera ensenyança a la seva ciutat nadiu, cursà el batxillerat a Cervera i seguidament la carrera de Dret a Barcelona; carrera que malgrat acabar-la brillantment, mai no va arribar a exercir. Per desavinences polítiques s'autoexilià a Cadaqués. Allà escrivia articles sociològics que publicava en diaris i revistes afins a la seva ideologia. Militava en el Partit Republicà. La seva estància a Cadaqués li serví per a idear una nau que navegues per sota les aigües de la mar, en adonar-se de les dificultats que tenien els cercadors de corall, que s'havien d'endinsar sota l'aigua per lliure, ja que no existien els atuells que avui usen els submarinistes. I així va sorgir de la seva ment l'ICTÍNEO.

Després dels esdeveniments polítics del 1848, es va refugiar a França, concretament a Perpinyà, i retornà un any després a Barcelona, aprofitant una amnistia que promulgà el govern, i aquí començà a treballar intensament sobre la idea que havia concebut a Cadaqués, construint la nau que tant el preocupava. La botadura fou el 28 de juny de 1850 i la prova d'immersió, que fou un èxit, es va fer el 23 de juliol del mateix any, en el port de Barcelona. Poc temps després féu una segona prova en el port d'Alacant, davant del Ministre de Marina i altres personalitats, repetint l'èxit de Barcelona. Va rebre dels assistents a l'acte, moltes felicitacions i unes grans promeses verbals, que mai no es convertiren en res positiu.

Aquest primer ICTÍNEO, de tracció humana, amb capacitat per a sis persones, mesurava 7 metres d'eslora, i 2.50 metres de

mànega, i pesava vuit tones. L'aparell propulsor era mogut a mans per quatre homes. La seva forma s'assembla a un peix i arribà a aprofundir uns 20 metres sota l'aigua. Fou una nau demostrativa per a constatar que era possible la navegació submarina. Havia inventat el primer submergible del món.

Molt aviat, i amb l'experiència del primer intent, decideix construir l'ICTÍNEO II, molt més perfeccionat. El maig de 1864 es crea una societat, LA NAVEGACION SUBMARINA, els titulars de la qual eren Monturiol, Font, Altadill i Cia. El notari que atorgà l'escriptura va ésser Joaquim Serra i Murlà, de Barcelona, i la va inscriure el 22 de maig d'aquell any. Es crearen unes CÉDULES, de 25 duros cada una, que subscrigueren infinitat de persones constituint una autèntica subscripció popular. Sembla ésser que el nostre gran patrici, Pere Turull Sallent, fundador de la Caixa d'Estalvis de Sabadell, fou visitat per Monturiol, possiblement per a recabar la seva col·laboració econòmica.

Aquest segon vaixell, segons alguns dels biògrafs consultats, ja portava la tracció per un motor de vapor, com a propulsor. Tenia doble casc de fusta folrat amb planxes de coure, un joc de bufetes i bombes que li permetien regular el moviment vertical del descens amb la màxima precisió. Introdueix un generador d'oxigen i un ventilador que feia circular l'aire dins la nau. Les proves foren més satisfactòries que les del primer ICTÍNEO, però per una sèrie de minúcies administratives, perd la confiança dels accionistes que finalment li embarguen el submarí el 1868, fent-s'en càrrec la societat NAVEGACION E INDUSTRIA, per ésser el creditor més important. Aquesta entitat desguassa la nau i reparteix l'import del que es va realitzar, entre els altres creditors.

Queda desenganyat i moralment desfet. Com sigui que segueix creient en la possibilitat del seu invent, recopila totes les dades, documentació i plànols, i amb l'experiència que havia tingut, escriu un llibre, ENSAYO SOBRE EL ARTE DE NAVEGAR POR DEBAJO DEL AGUA, que no pot publicar per manca de recursos econòmics. Sis anys després de la seva mort, que fou el 6 de setembre de 1885, algú a qui li caigué a les mans l'original, el publica i surt el llibre, que

serví de base a un altre espanyol, ISAAC PERAL (1851-1895), que prossegueix la idea i posa al dia a Cartagena un nou tipus de submarí, molt més perfeccionat que els que havia construït en Monturiol.

Es pot considerar a Monturiol com a un enginyer autodidacta, ja que mai cursà la carrera i la seva obra no fou reconeguda fins després del seu òbit. Tots els estudiosos de la labor d'aquest català poden consultar-la en el Museu Marítim de Barcelona, on estan hostatjats tots els documents i projectes que en vida féu Monturiol. Malgrat això que diem, a Figueres es troben, molt escampats, diversos documents, algun dels quals he tingut a les mans.

El segell es de 20 ptes. de valor facial i en ell es pot contemplar l'efigie de Monturiol i uns esquemes de l'ICTÍNEO. Està imprès en calcografia a dos colors, sobre paper estucat, engomat mat i fosforescent, i el seu dentat és el 13 3/4.

**FILATÈLIA
DOMFIL**
SEGELLS I
MONEDES PER A
COL·LECCIONS

Sant Antoni, 3
Tels. 725 87 79 - 725 29 18